

บทบรรณาธิการ

ประเด็นร้อนวันนี้และการแก้ไขปัญหาดูเหมือนจะไร้กาลเวลาคงไม่พ้นปัญหาโลกร้อน ต้นทุนพลังงาน ราคาสินค้าอาหาร วิกฤตการณ์ด้านเทคโนโลยี ไปจนกระทั่งหวั่นไหวทางการเมือง ฉบับนี้มีบทความหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเหล่านี้

การลดผลกระทบและปรับตัวต่อปัญหาโลกร้อนสามารถทำได้หลายทาง การใช้พลังงานและการจัดการของเสียมีประสิทธิภาพเป็นหนทางหนึ่ง บทความชิ้นหนึ่งให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านพลังงานว่า การเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานจะเป็นผลดีต่อประเทศมากกว่าการมุ่งลดการใช้พลังงานเพียงอย่างเดียว การศึกษาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาน้ำเสียทั้งจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชน สนับสนุนการใช้เครื่องมือทางการตลาด (market-based instrument) ในการจัดการน้ำเสีย กลไกตลาดที่พัฒนาขึ้นไม่ว่าจะผ่านการซื้อขายใบอนุญาต (tradable permit) หรือ การเก็บค่าธรรมเนียมน้ำทิ้ง (emission charge) จะช่วยให้การจัดการน้ำเสียมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และจะก่อให้เกิดรายได้เข้ารัฐซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดการที่ยั่งยืน

ระบบประกันภัยเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้จัดการความเสี่ยง ประสิทธิภาพเชิงต้นทุนเป็นตัววัดความสามารถอยู่รอดของธุรกิจประกัน บทความหนึ่งในฉบับนี้แสดงวิธีการวัดประสิทธิภาพเชิงต้นทุนของธุรกิจประเภทนี้ในกรณีประเทศไทยและชี้ถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ เทคนิคการวิเคราะห์ของงานชิ้นนี้น่าจะได้มีการพัฒนาต่อไปให้สามารถใช้ได้หลากหลายขึ้นในธุรกิจประเภทอื่นๆ ทั้งนี้ประเทศไทยเริ่มกลับมาให้ความสนใจกับการประกันภัยด้านการเกษตร แนวคิดนี้ขยายไปถึงการประกันภัยในธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำซึ่งเริ่มมีการศึกษาความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาขึ้น

ไม่น่าเชื่อว่าเราจะได้มีโอกาสเห็นข้าวข้าวขึ้นราคาพาดหน้าหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องด้วยวิกฤติการณ์ราคาอาหารปรับตัวสูงขึ้นทั่วโลก ประเทศไทยยืนหยัดส่งออกข้าวเลี้ยงชาวโลกมานาน ช่วงนี้จึงถือเป็นยุคทองของผู้ส่งออกข้าวและก็หวังว่าจะเป็นยุคทองของชาวนาเช่นกัน พันธุ์ข้าวที่ปลูกกันส่วนใหญ่มักเป็นข้าวคุณภาพสูงที่ได้ราคาดี อย่างไรก็ตามยังมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งบนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของไทยที่ยังปลูกข้าวเพื่อยังชีพเป็นหลัก พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกจึงมักเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่รสชาติดีและให้ผลผลิตสูง บทความชิ้นหนึ่งวิเคราะห์เชิงระบบให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกของชนเผ่าต่างๆ ข้อมูลที่พบจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายของพันธุ์ข้าวไว้ในประเทศ

การพัฒนาพืชตัดแปรพันธุกรรมยังเป็นประเด็นคาใจหลายฝ่าย ไม่ทราบว่าจะรุกหรือจะถอย ดูเหมือนว่าแรงกดดันจากราคาอาหารที่ถีบตัวสูงขึ้นจะสร้างน้ำหนักให้เกิดการรื้อคืบเชิงนโยบาย (หากยังไม่ถึงภาคปฏิบัติ) ในเรื่องนี้ จะเป็นการดีต่อประเทศถ้าจะได้ทราบโดยนัยก่อนว่า หากตัดสินใจให้พืชตัดแปรพันธุกรรมขึ้นในประเทศไทย จะเกิดผลได้-เสียอย่างไร บทความหนึ่งประเมินล่วงหน้าให้เห็นถึงผลดี

เชิงเศรษฐกิจที่จะเกิดแก่เกษตรกร หากประเทศไทยจะได้นำฝ่ายบีทีและมะละกอจีเอ็มมาใช้ แต่ทว่ากระแสความสนใจถึงเรื่องสุขภาพและความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้พืชดัดแปรพันธุกรรมยังเป็นสิ่งที่จะต้องสร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจเชิงนโยบายเรื่องนี้เกิดความชัดเจนตามไปด้วย ประเด็นนี้เชื่อมโยงสู่การพัฒนาสังคมแห่งองค์ความรู้ ซึ่งในฉบับนี้นำเสนอบทวิจารณ์หนังสือเรื่อง “Asia’s Innovation Systems in Transition” โดยหยิบยกกรณีของประเทศเอเชียบางประเทศมาให้เห็นถึงการพัฒนากระบวนการนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสิบที่ผ่านมา ส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยได้ยกกรณีการพัฒนานวัตกรรมที่เกิดขึ้นในธุรกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล มีการกล่าวถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยไทยที่น่าจะทำได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในอันที่จะพัฒนางานด้านนวัตกรรม

ทั้งท้ายด้วยประเด็นการเมือง บทความวิเคราะห์นโยบายแทรกแซงราคาลำไยเป็นกรณีศึกษาที่ชี้โยงให้เห็นถึงมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์ของบางกลุ่มซึ่งนำไปสู่การเบี่ยงเบนกลไกราคา และทำให้เกิดการขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน